

увагу до цієї науки, зацікавлювати більшу кількість людей. У зв'язку із швидким «старінням» навчальної літератури, а також неможливістю вивчати геометрію виключно з вчителями, слід зробити більший наголос на сучасних технологіях: веб-ресурси, відеоматеріали та засоби автоматизації. Якщо дані технології будуть зручними і зрозумілими для учнів, тим буде простіше і цікавіше вивчати дану науку.

Однією з важливих умов ефективного вдосконалення теорії і практики навчання геометрії в школі є успішне розв'язання проблеми ефективного використання задач у навчанні геометрії. Прикладну спрямованість навчання геометрії будемо розглядати як один із шляхів удосконалення процесу формування знань та умінь учнів із геометрії в школі.

Перспективи геометричної освіти учнів у сучасних середніх загальноосвітніх школах ми вбачаємо у підвищенні якості навчального матеріалу, а саме: підручників, навчальних посібників; застосуванні новітніх технологій на уроках, створенні баз даних, платформ з сучасною наочністю, а також від підготовки вчителя геометрії в педагогічному університеті.

Список використаних джерел:

- Бурда, М.І., (2004). Спадщина О.М. Астряб і сучасна шкільна геометрична освіта. *Математика*, 41, 3–4
- Матяш, О.І. (2013). Теоретико-методичні засади формування методичної компетентності майбутнього вчителя математики до навчання учнів геометрії: монографія. Вінниця: ФОП Легкун В.М.
- Слепкань, З.І. (2006). Методика навчання математики: підручник для студентів. Київ: Вища школа.
- Швець, В.О. (2007). Теорія та практика прикладної спрямованості шкільного курсу стереометрії: навчальний посібник. Житомир: ЖДУ ім. І. Франка.

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ПРОЄКТІВ У НАВЧАННІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Людмила Галаєвська,

науковий співробітник,
відділ навчання української мови та літератури,
Інститут педагогіки НАПН України
м. Київ, Україна

luda_gala2703@ukr.net

Необхідність інтенсивного введення змін в освітню політику країни, зростання інформатизації суспільства, необхідність використання передових науково-освітніх технологій (зокрема, методу проєктів) формують виклики перед закладами освіти, серед яких провідне місце посідає проблематика розвитку творчих здібностей

особистості. Відповідні завдання вирішуються тільки шляхом упровадження інтегрованого та творчого підходів на уроках української мови.

Аналіз відповідних досліджень і публікацій дає змогу стверджувати, що різновекторні аспекти впровадження методу проєктів в освітній процес актуалізували увагу наступних відомих педагогів-дослідників: В. Монда, Дж. Дьюї, В. Кілпатрик, А. Папандреу, Д. Каттерік, Д. Снезден. Метод проєктів у сучасній педагогіці аналізували та розробляли такі вчені, як Є. Полат, Д. Левітес, С. Шацький, Т. Новікова, І. Бруськіна, Г. Селевко, Н. Морзе, І. Сергеева, В. Гузєєв, а також вітчизняні вчені, зокрема О. Поментун, А. Касперський, К. Баханов, О. Пехота, Т. Кручиніна та ін.

Отримання знань – теоретичних за суттю й енциклопедичних за широтою – довгий час вважалося головною метою освіти. Однією з освітніх технологій, яка актуалізується на таких засадах, є метод проєктів. Цілі освітнього закладу (через призму використання методу проєктів) – формувати в здобувачів освіти свідомо-ціннісне ставлення до праці, власного здоров'я, розвивати практичні вміння та навички, активізувати прагнення до самостійного опанування знань, фаховості у дослідницькій діяльності тощо (Полат, 2004, с. 37–45).

У сучасний освітній процес упроваджуються різноманітні методи навчання, які були апробовані та доведені експериментальною педагогікою минулого століття. Вони сформовані на принципах удосконалення саморозвитку, освітньої активності особистості. Насамперед до такого методу належить проєктне навчання. Проєктне навчання допомагає сформувати так званий проєктувальний стиль мислення, який з'єднує в єдину систему теоретичні й практичні складові діяльності особистості, дозволяє розкрити, розвинути, реалізувати творчий потенціал особистості (Скрипник, 2021, с. 77–79).

Однією з пріоритетних освітніх технологій, що забезпечують реалізацію компетентнісно орієнтованого підходу до навчання і формування предметної компетентності, є метод проєктів. Організація проєктної діяльності в освітньому процесі передбачає спеціально організований педагогом-предметником процес, який виконується учнями самостійно, виходячи з власного, суб'єктивного визначення мети. При цьому реалізація проєкту орієнтується на виконання цілого комплексу дій, які спрямовують до самостійності в навчанні. Підсумком проєктної діяльності можуть виступати будь-який продукт діяльності учня, наприклад: презентація, есе, макет тощо.

В основу методу проєкту покладено ідею спрямованості практичної діяльності учнів на досягнення результату, який формується при вирішенні тієї чи іншої практично або теоретично значущої проблеми. Як правило, перед початком формулювання кожної конкретної тематики проєктної діяльності ставиться проблема, яка повинна носити індивідуально значущий характер, для формування зацікавленості у вирішенні цієї проблеми. Крім того, проєкт повинен бути сформульований таким чином, щоб тематика базувалась на певному рівні знань того, хто навчається, і водночас стимулювала до отримання нових знань.

Таким чином, при самостійній реалізації проєкту його учасник змушений буде відшукувати джерела потрібної йому інформації. Актуалізований, він аналізуватиме нову інформацію, моделюватиме відповідні припущення і визначатиме ключовий

термінологічний апарат, який дозволить розв'язати проблему. «Вирішити проблему» означає застосувати компетентні знання і вміння у багатовекторному житті, отримавши реальний і позитивний результат (Голуб, 2013, с. 15–16).

Тож запорукою успішного використання методу проектів є креативність, уміння орієнтуватися в інформаційному просторі й самостійно спрямовувати свої знання на досягнення практичного результату.

Навчальний проект як метод є різноманітним та досить складним як за структурою, так і за змістом. Тому необхідно розглянути як мінімум три класифікації:

За діяльністю учнів. Практико-орієнтований проект націлений на соціальні інтереси самих учасників проекту або зовнішнього замовника. Продукт заздалегідь визначений і може бути використаний у житті групи, школи, мікрорайону, міста, держави. Палітра результату проектної діяльності різноманітна – від навчального посібника для кабінету біології до пакету рекомендацій з вирішення глобальних екологічних проблем. Важливо оцінити реальність використання продукту на практиці та його здатність стати у пригоді при вирішенні поставленої проблеми (Галаєвська, 2022, с. 8–9).

Дослідний проект за структурою нагадує справжнє наукове дослідження. Він містить обґрунтування актуальності обраної теми, позначення задач дослідження, обов'язкове висунення гіпотези з подальшою її перевіркою, обговорення отриманих результатів. При цьому використовуються методи сучасної науки: лабораторний експеримент, моделювання, соціологічне опитування та інші.

Інформаційний проект спрямований на збір інформації про об'єкти, явища з метою їхнього аналізу, узагальнення та демонстрації для широкої аудиторії. Результатом такого проекту може бути публікація у ЗМІ, зокрема в інтернеті.

Творчий проект передбачає інноваційність, інтерактивність, нетрадиційність до оформлення результатів. Це можуть бути постери, презентації, путівники, відеокліпи тощо.

Рольовий проект. Розробка і реалізація такого проекту найбільш складна. Беручи в ньому участь, учасники обирають ролі будь-яких персонажів, героїв тощо. Результат проекту може тримати інтригу до самого його завершення.

2. За комплектною і характером контактів. За комплектною (інакше кажучи, за предметно-змістовною сферою) можна виділити два типи проектів:

1) **монопроекти**, що використовують, як правило, у межах одного предмета або однієї галузі знання, хоча і можуть використовувати інформацію з інших сфер знань і діяльності. Керівником такого проекту є педагог-предметник, консультантом – педагог іншого предмету;

2) **міжпредметні проекти**, що виконують винятково у позаурочний час і під керівництвом кількох фахівців з різних предметів. Вони вимагають глибокої змістовної інтеграції вже на етапі постановки проблеми.

3. Класифікація проектів за тривалістю.

Мініпроекти можуть упроваджуватись у межах одного уроку. Короткострокові проекти вимагають виділення 4–6 занять. Заняття використовують для координації діяльності учасників проектних груп, тоді як основна робота зі збору інформації, виготовлення продукту і підготовки презентації здійснюється в позакласній діяльності.

Результати такої організації навчання відповідають критеріям ефективності профільної освіти, якими є: 1. Самостійність у професійній діяльності – в учнів вона проявляється в умінні ухвалювати доцільні рішення, здійснювати самоконтроль. 2. Практико-орієнтовне мислення проявляється в здатності аналізу, вироблення тактики і стратегії дій. 3. Культура виконання спостерігається, коли здобувачі освіти вибирають оптимальні прийоми та способи роботи над проектом, дотримуються технологічних аспектів. 4. Творче ставлення до праці – відзначається в прояві ініціативи й інтересу до своїх розробок. 5. Відповідальність за професійно виконане завдання, проявляється в якісному виконанні проектного завдання.

Таким чином, трансформація методу проектів в освітній процес дозволяє створювати умови для повноцінного прояву і розвитку особистих функцій учнів, а не займатися формуванням особистості із заданими властивостями.

У проектній діяльності і вчитель, і учень – активні суб'єкти освітнього процесу, під час якого педагог-предметник безперервно підвищує свою професійну майстерність і використовує її для надання допомоги в засвоєнні навчального матеріалу з урахуванням індивідуальних здібностей кожного учня та актуалізації життєвих і професійних орієнтирів.

Метод проектів за своєю дидактичною сутністю націлений на формування здібностей, володіючи якими випускник школи виявляється більш пристосованим до життя; який уміє адаптуватися до умов, що змінюються, орієнтуватися в різноманітних ситуаціях, працювати в різних колективах, тому що проектна діяльність є формою діяльності, у якій можливе формування здатності до здійснення відповідального вибору (Полат, 2004, с. 39).

Сьогодні різноманітні проекти – найбільш перспективна форма організації практико-орієнтованого навчання. Виконання проекту вимагає ініціативного, самостійного, творчого рішення здобувачем освіти обраної проблеми, а сама його проектна діяльність має в основному продуктивний характер.

Проектна діяльність вимагає продуманого підходу: ретельно розробити план проекту, критерії оцінювання діяльності учня і готового продукту, підібрати методичний матеріал у допомогу учневі, опрацювати варіанти усунення можливих труднощів, спланувати форми проміжного оцінювання і самооцінювання учня та багато іншого (Кучерук, 2017, с.11–12).

В основі методу проектів лежить креативність, уміння орієнтуватися в інформаційному просторі і самостійно конструювати свої знання. Навчальний проект може бути реалізований як на уроках української мови, так і під час позакласної роботи. Унікальність проекту досягається за допомогою виконання цілей самих учнів, відповідно до цього кожен проект – унікальний. Ефективність системи освіти, підвищення якості освіти до рівня міжнародних вимог безпосередньо залежить від застосовуваних освітніх технологій.

Список використаних джерел

Голуб, Н. Б. (2013). Метод проектів у навчанні української мови. *Українська мова і література в школі*, 8, 15–19.

Галаєвська, Л. В. Методи формування діалогічних умінь учнів на уроках української мови. *Українська мова і література в школі*. 2, 8–11.

Полат, Є. С. (2004). Що таке проєкт: Типологія проєктів. *Відкритий урок*, 5–6, 37–45.

Скрипник, С. В. (2021). Stem-освіта як організаційно-методичні засади формування дослідницької компетентності. *Сучасні освітні технології. Матеріали III Міжнар. Наук.-практ. конф.* 77–79.

Кучерук О. А. (2017). Принципи розвивального навчання і методи реалізації їх у шкільному курсі української мови. *Українська мова і література в школі*, 1, 8–13.

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В ЛАТВІЇ

Глушко Оксана,

кандидат педагогічних наук,
молодший науковий співробітник,
відділ порівняльної педагогіки,
Інститут педагогіки НАПН України,
м. Київ, Україна

 glushko.oks74@gmail.com

Модернізація змісту загальної середньої освіти є важливою складовою процесу реформування. Сучасні виклики потребують від освітньої системи підготування молоді компетентної, здатної швидко адаптуватися до вимог часу, навчатися протягом життя, з активною громадянською позицією. Глобалізаційні процеси, постійно зростаючі технології вимагають трансформувати процес викладання та навчання, перегляду та впровадження нових навчальних програм, удосконалення змісту освіти, спрямованого, в тому числі, на формування в учнів ключових компетентностей, а також на широкий спектр навичок, які корелюються з вимогами ринку праці.

Необхідність розвитку компетентностей й відповідних навичок обґрунтована у документах Стратегія сталого розвитку Латвії до 2030 року (Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija LIAS, «LATVIJA 2030») та Національному плану розвитку на 2021–2027 роки (Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021–2027 gadam (NAP2027)). Наразі у документі Національний план розвитку Латвії на 2021–2027 роки наголошується на важливості ефективного впровадження нових навчальних планів та підходів у загальноосвітній сфері. Поширення передового досвіду, з особливим акцентом на підприємницькій діяльності та цифрових навичках, освіти для сталого розвитку, навичках майбутнього (творчість, гнучкість, адаптивність) та навичках STEM / STEAM. Серед важливих елементів реформування освіти є підвищення успішності учнів у читанні, природничих і математичних дисциплінах, це своєю чергою підвищить рівень підготовленості та зацікавленості учнів до освіти, актуальної для майбутньої економіки й майбутніх викликів.